

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μάθημα Ν071 ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Υπεύθυνος Μαθήματος: Ευάγγελος Αλμπανίδης, Καθηγητής

Διδάσκουσα: Ελευθερία Μορέλα

**Διάλεξη 7^η
Ολυμπιακή Παιδεία & διαπολιτισμική εκπαίδευση**

Αποσαφήνιση των όρων

Πολυπολιτισμικότητα:

- η **συνύπαρξη** σε ένα δεδομένο γεωγραφικό χώρο μιας πολλαπλής πολιτισμικής ετερότητας, η οποία κυρίως εδράζεται σε εθνοτική, θρησκευτική και γλωσσική διαφορά.
- Η αναγνώριση ότι **υπάρχει διαφορετικότητα** μεταξύ πολιτισμικών ομάδων

Διαπολιτισμικότητα:

- η **ισότιμη συνάντηση, αλληλεπίδραση, επικοινωνία και αλληλοεμπλουτισμός** φορέων διαφορετικών πολιτισμών.
- Προϋποθέτει την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ ατόμων από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο

Η διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την πολυπολιτισμικότητα αλλά δεν απορρέει αυτόματα από αυτήν!

Διαπολιτισμική εκπαίδευση

- η διαδικασία με την οποία οι πολιτισμοί αλληλεπιδρούν μεταξύ τους μέσα από αρχές ανταλλαγής και αλληλεγγύης των εθνών.
- χρησιμοποιεί ως παιδαγωγικό εργαλείο τον διάλογο και την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών ανάμεσα στους διάφορους πολιτισμούς και κουλτούρες που συνυπάρχουν στις τοπικές και παγκόσμιες κοινωνίες.

Το σύγχρονο πολυπολιτισμικό και πολύγλωσσο περιβάλλον του σχολείου εντείνει την ανάγκη για την ανάπτυξη διαπολιτισμικής μάθησης, κατανόησης και επικοινωνίας (Griva & Zorbas, στο Γρίβα & Κωφού, 2019).

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση

Είναι βασισμένη στην αξία κάθε κουλτούρας και ο κάθε μαθητευόμενος έχει μοναδική αξία και προσωπικότητα (Sparks & Wayman, 1993)

Εμπλέκει εκπαιδευτικές μεθόδους οι οποίες δίνουν κατεύθυνση προς την κατανόηση και εκτίμηση των διαφορών κουλτούρας μέσα σε μια πλουραλιστική κοινωνία (Banks, 1993)

Προάγει τις δημοκρατικές ιδέες της δικαιοσύνης, της ισότητας και της ελευθερίας μέσα στο σχολείο (Banks, 2002)

Αρχές διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

Εκπαίδευση για

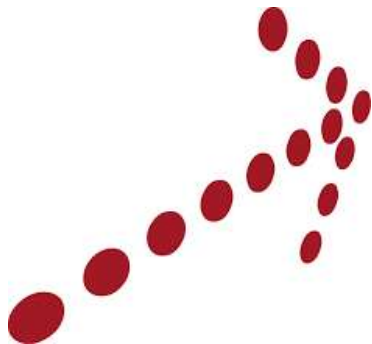

- ενσυναίσθηση
- αλληλεγγύη
- σεβασμό στην ετερότητα
- εξάλειψη στερεοτύπων

Helmut Essinger, (1991)

Στόχοι διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

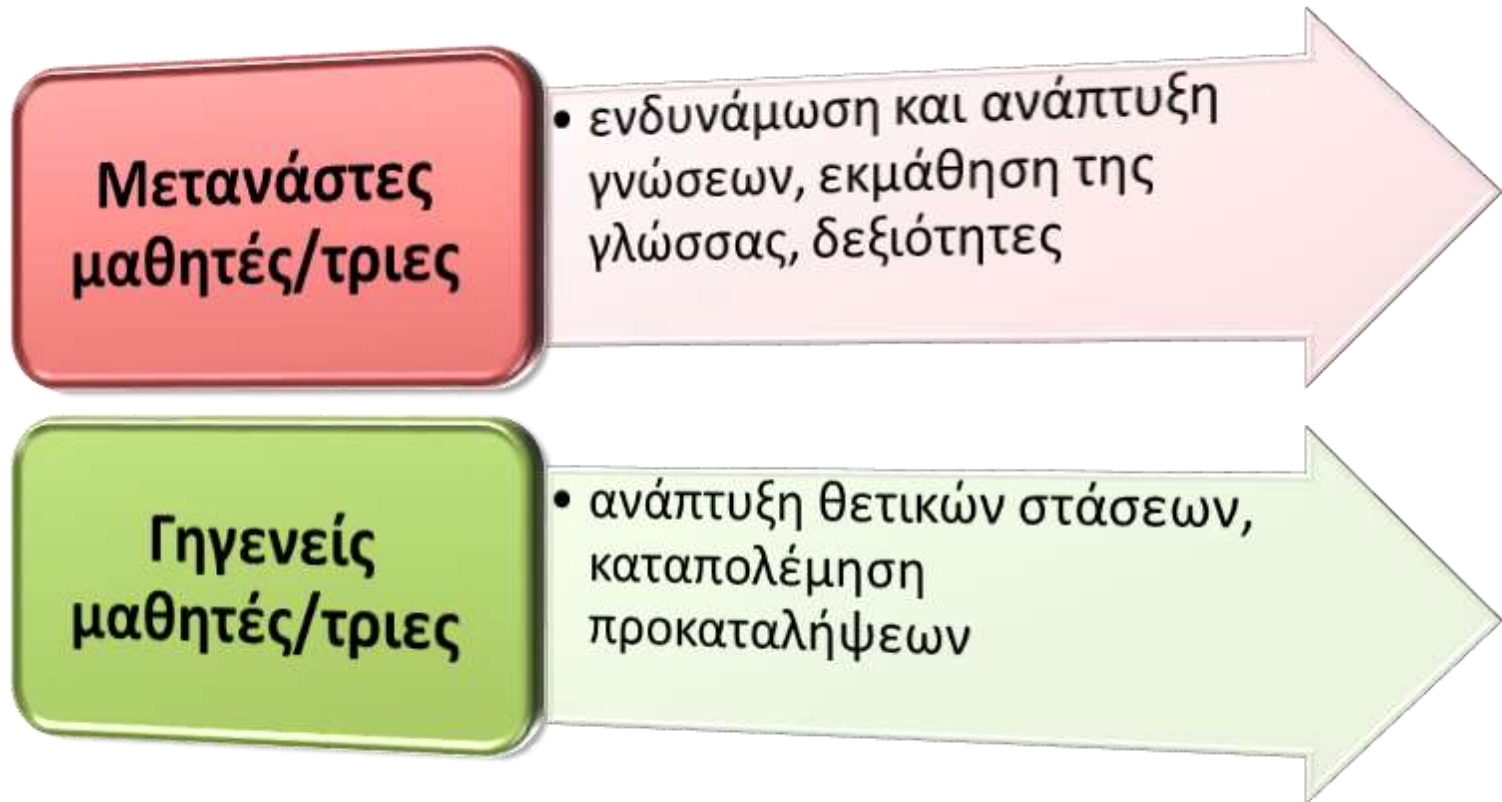
- Κοινωνική μάθηση
- Διάλογος μεταξύ των πολιτισμών
- Πολυδιάσταση γενική μόρφωση
- Πολιτική αγωγή, αντιρατσιστική αγωγή
- Διαπολιτισμική – δίγλωσση εκπαίδευση

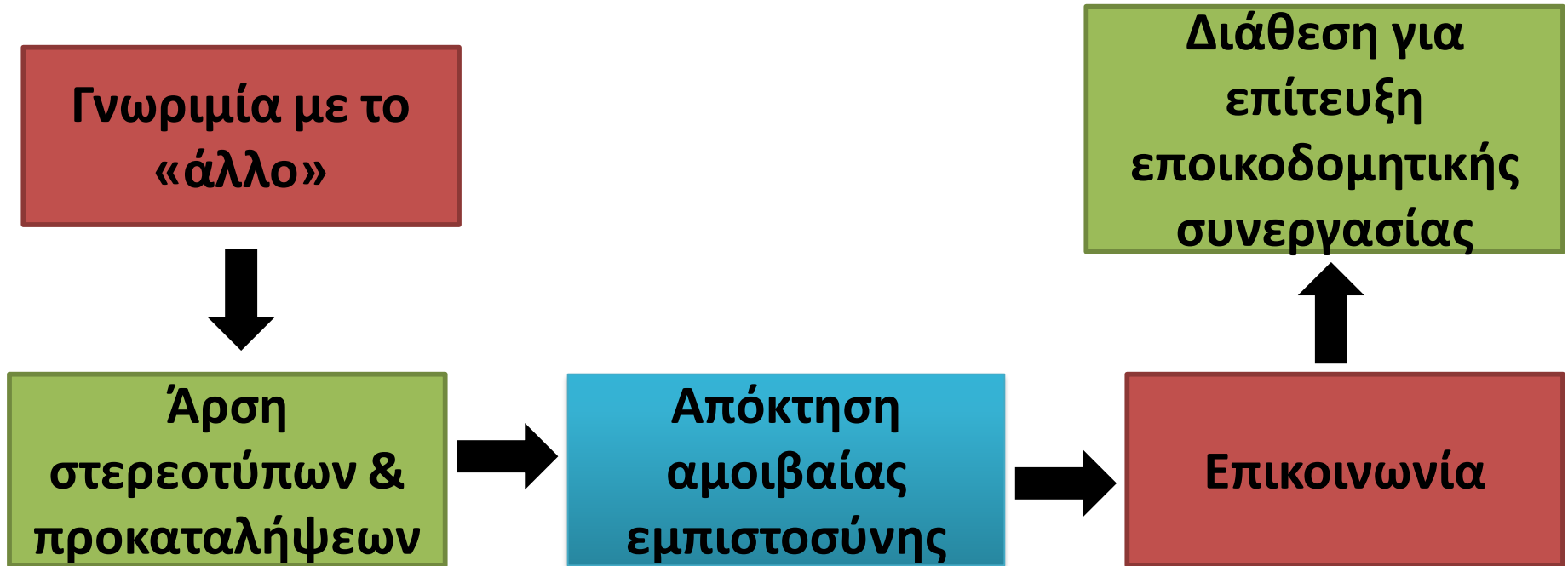
Auernheimer, 1995

Οι δύο κατευθύνσεις

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται μέσα από δυο κατευθύνσεις:

Η διαπολιτισμική πορεία

Νικολάου (2003)

Μοντέλα διαχείρισης της πολυπολιτισμικότητας

Το αφομοιωτικό μοντέλο (αποκοπή από τις ρίζες)

Το μοντέλο της ενσωμάτωσης (διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και αλληλεπίδραση με την κυρίαρχη κουλτούρα)

Το πολυπολιτισμικό μοντέλο (συνύπαρξη πολλών πολιτισμών/πλουραλισμός)

Το αντιρατσιστικό μοντέλο (εξάλειψη φυλετικών διακρίσεων, ισότητα, ίσες ευκαιρίες)

Το διαπολιτισμικό μοντέλο (ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη, σεβασμός στην πολιτισμική ετερότητα, εξάλειψη εθνικιστικού τρόπου σκέψης)

Το διαπολιτισμικό μοντέλο

Στόχοι

- Η συνάντηση των πολιτισμών στη βάση της **ισοτιμίας**, της **αλληλοαποδοχής**.
- Ο παραμερισμός των εμποδίων που παρεμβάλλονται σε μια τέτοια συνάντηση.
- Η δρομολόγηση «πολιτισμικών ανταλλαγών» και του πολιτισμικού εμπλουτισμού.

Άξονες

- Διαμόρφωση θετικών αντιλήψεων για τις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών
- Αλληλεγγύη
- Σεβασμός στους άλλους πολιτισμούς ως ισότιμους
- Αγωγή στην Ειρήνη

Προϋποθέσεις εφαρμογής της Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

- **Ασφαλές σχολικό περιβάλλον**, μέσα στο οποίο θα αισθάνονται ελεύθεροι να εκφραστούν και να εξερευνήσουν το δικό τους πολιτισμό και των συμμαθητών τους.
- Οι δραστηριότητες να σχεδιάζονται με βάση τα **προσωπικά ενδιαφέροντα** και την πολιτισμική προέλευση των μαθητών/τριών
- Οι μαθητές/τριες να ενθαρρύνονται **να μιλήσουν για τα δικά τους βιώματα**, ώστε να ενισχυθεί η αυτοεκτίμησή τους
- Ο εκπαιδευτικός να σέβεται τους μαθητές/τριες του και να παρέχει **ίσες ευκαιρίες σε όλους**, κινητοποιώντας τους να συμμετέχουν ενεργά στην τάξη
- Ο εκπαιδευτικός να δημιουργεί διδακτικά πλαίσια μέσα στα οποία οι μαθητές/τριες από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα να μπορούν να γίνουν **συνεργάτες του στη μαθησιακή διαδικασία**.
- Ο εκπαιδευτικός να βλέπει τον εαυτό του ως μαθητή για να είναι πιο αποτελεσματική η διδασκαλία του

Η Φυσική Αγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Μέσω της Φ.Α. οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν και καλλιεργούν δεξιότητες και αρχές όπως:

Υπευθυνότητα

Σεβασμό

Αποδοχή της
πολιτισμικής
ετερότητας

Αυτοέλεγχο

Και συμβάλει στην:

Ανάπτυξη αυτοέκφρασης και
κοινωνικής αλληλεπίδρασης

Κατανόηση και σεβασμός
των ατομικών διαφορών

Στη Φυσική Αγωγή...

Δημιουργούνται
νέοι κώδικες
επικοινωνίας

Ευκαιρίες για
ισότιμη συμμετοχή
σε ομαδικά
παιχνίδια και
αθλητικές
δραστηριότητες

Ευκαιρίες για
αλληλεπίδραση,
επικοινωνία, και
συνεργασία, ανεξαρτήτως
φύλου, θρησκείας και
κοινωνικής ή πολιτισμικής
καταγωγής

(Διγγελίδης, Θεοδωράκης, Ζέτου, Δήμας, 2006)

Η Φυσική Αγωγή ως διαπολιτισμικό εργαλείο

Μέσα από κατάλληλα διαμορφωμένες δραστηριότητες η φυσική αγωγή **μπορεί**:

- να ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και την αμοιβαιότητα
- να καλλιεργήσει την συνεργασία και ομαδικότητα
- να αναπτύξει την ενσυναίσθηση
- να προάγει την εκτίμηση και κατανόηση των ατομικών διαφορών και το σεβασμό στη διαφορετικότητα
- να προωθήσει την ισότητα μεταξύ όλων των παιδιών ανεξαρτήτου φύλου, φυλής, θρησκείας, εθνικότητας κτλ
- να συμβάλει στην αποδυνάμωση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων

(Θεοδωράκης και συνεργάτες, 2008)

Παράγοντες που δυσκολεύουν το ρόλο της ΦΑ

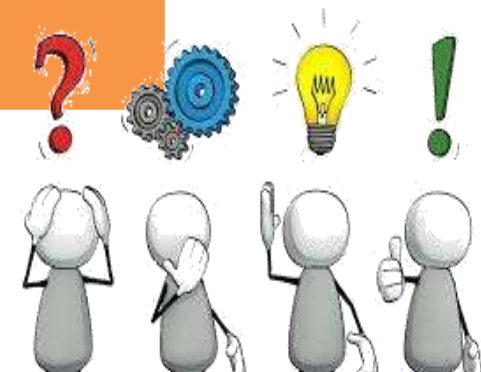
Ο μεγάλος αριθμός των μαθητών/τριών

Ανεπαρκής επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε διαπολιτισμικά θέματα

Διαφορετική γλώσσα

Προκαταλήψεις γονέων (αλλοδαπών – γηγενών) μαθητών/τριών

Ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή

Το παιχνίδι ως παιδαγωγικό μέσο μάθησης και ανάπτυξης των παιδιών

(Δράκος & Μπίνιας, 2005)

Το Διαπολιτισμικό Παιχνίδι

- Εξοικείωση με την πολιτισμική ετερότητα
- Αφύπνιση της πολιτισμικής συνείδησης των μαθητών/τριών
- Αποδυνάμωση των στερεοτύπων και των διακρίσεων
- Ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με διαφορετικούς πολιτισμούς
- Καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και τη διαπολιτισμική κατανόηση
- Αναπτύσσει τον αμοιβαίο σεβασμό, την αναγνώριση και τη συνεργασία ανάμεσα στις διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες
- Συμβάλλει στη δημιουργία διαπολιτισμικά ικανών πολιτών

Το Διαπολιτισμικό Παιχνίδι

Παιχνίδια

- ▶ Επαφής και γνωριμίας
- ▶ Μη ανταγωνιστικά
- ▶ Συνεργασίας/ Ομαδοσυνεργατικά
- ▶ Απόκτησης εμπιστοσύνης
- ▶ Ενσυναίσθησης
- ▶ Αποδυνάμωσης στερεοτύπων
- ▶ Νέα παιχνίδια για όλους
- ▶ Παιχνίδια από διάφορες χώρες

Στρατηγικές για την ομαλή προσαρμογή των παιδιών σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον μάθησης

- Δημιουργία ασφαλούς και έμπιστου περιβάλλοντος που καλλιεργεί το σεβασμό
- Εμπλουτισμός του περιεχομένου του μαθήματος με **στοιχεία των πολιτισμών των διαφορετικών χωρών**
- **Βιωματικές δραστηριότητες**
- Δραστηριότητες για την ενίσχυση της **αυτοπεποίθησης** και της **αυτοεκτίμησης** όλων των μαθητών/τριων
- Σύνδεση των μαθητών με **προηγούμενες εμπειρίες** τους.
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης και του σεβασμού των αξιών, των συνηθειών, των επιλογών και του τρόπου ζωής του καθενός
- Εφαρμογή **συνεργατικής** μεθόδου διδασκαλίας σε μικρές ομάδες

(Burnette, 1999; Sparks, 1994; Wessinger, 1994)

Στρατηγικές για τη διδασκαλία της ΦΑ σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα

➤ Ανάπτυξη της εμπιστοσύνης μεταξύ παιδιών

π.χ. ένταξη στο πρόγραμμα παιχνίδια από άλλες χώρες, με στόχο την ανάπτυξη της περηφάνειας των παιδιών και την ενδυνάμωση της σχέσης παιδαγωγού-παιδιού

➤ Γνώση του υπόβαθρου των παιδιών

π.χ. τα παιδιά προτείνουν βιβλία που τους αρέσουν και ο διδάσκων τα προσαρμόζει στους στόχους του μαθήματος

➤ Χρήση διαφορετικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων

π.χ. χρησιμοποίηση οπτικών μέσων (βίντεο, υπολογιστές κτλ)

Στρατηγικές για τη διδασκαλία της ΦΑ σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα

- **Χρήση κατάλληλων ερωτήσεων για την προαγωγή της κριτικής σκέψης**

π.χ. μέσω της ΦΑ τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν νοητικές εικόνες των βασικών κινητικών δεξιοτήτων κατά την εκμάθηση και εξάσκησή τους

- **Παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης**

π.χ. καθορισμός ατομικών στόχων για κάθε παιδί και αξιολόγηση των στόχων αυτών, με βάση την πορεία επιτυχίας του.

- **Καθιέρωση θετικών σχέσεων με τις οικογένειες των παιδιών**

π.χ. συναντήσεις γονέων-εκπαιδευτικών

Ο ρόλος του/της ΚΦΑ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

- Να διαθέτει **διαπολιτισμική ικανότητα** (δηλ. να αλληλεπιδρά αποτελεσματικά με μαθητές/τριες από διαφορετικά κοινωνικά, πολιτισμικά και θρησκευτικά περιβάλλοντα (Friedman & Antal, 2005)
- Να λαμβάνει **υπόψη του τις πολιτισμικές διαφορές** μεταξύ των ομάδων (π.χ. ένδυση, αντιμετώπιση των δυο φύλων (Walseth, 2008)
- Να βασίζει το περιεχόμενο του μαθήματος του στις **προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες** των μαθητών/τριών (Gay, 2002)

Ο ρόλος του/της ΚΦΑ στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

- Να εντάσσει στο μάθημα **στοιχεία των πολιτισμών** των χωρών όλων των μαθητών/τριών για να εμπλουτίσουν οι μαθητές τις γνώσεις τους για άλλους πολιτισμούς και να αναπτύξουν για αυτούς σεβασμό και εκτίμηση (Grant et al., 2004)
- Να δημιουργεί ένα **θετικό κλίμα**, ώστε οι μαθητές/τριες να μην αισθάνονται περιθωριοποίηση και μοναξιά (Leondari, 2001)
- Να διατηρεί **υψηλές προσδοκίες** για όλους τους μαθητές/τριες και να υλοποιούν δραστηριότητες που προωθούν τη συμμετοχή όλων των παιδιών (π.χ. Henninger, 2007)

ΚΦΑ και διαπολιτισμική επάρκεια

Στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές τάξεις οι ΚΦΑ:

- Αισθάνονται ανασφαλείς στις απαιτήσεις της πολιτισμικής ανομοιογένειας.
- Δε διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις πάνω σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν επαρκώς στο μάθημά τους
- Οι γνώσεις τους όσον αφορά τον πολιτισμό και τη θρησκεία των μαθητών τους είναι περιορισμένες

(Weber, 2003; Dagkas, 2007)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΑΦΗΣ ΚΑΙ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ (ICE BREAKERS)

Δραστηριότητες ice-breakers

Ομαλή γνωριμία των μελών
μιας ομάδας

Ενθαρρύνουν την ενεργή
συμμετοχή

Εντάσσουν σταδιακά τους
μαθητές στην εκπαιδευτική
διαδικασία

Παρέχουν χώρο για την δόμηση
διαπροσωπικών σχέσεων

Ανακουφίζουν το άγχος
των μελών

Παιχνίδι με την μπάλα

Στόχος: όλοι να αναφέρουν τα ονόματά τους για να τους γνωρίσουν οι υπόλοιποι.

Ο πρώτος κρατάει μια μπάλα, λέει το όνομά του και την πετάει σε κάποιον άλλο (προαιρετικά παίρνοντας μια πόζα).

Επαναλάβετε το με την ίδια σειρά και με πιο γρήγορο ρυθμό.

Ιδέες για ανάπτυξη του αντικειμένου

- Ο μαθητής μπορεί και εκτός από το όνομά του να πει και το αγαπημένο του χρώμα, φαγητό κτλ.
- Αφού το παιχνίδι παιχτεί μια φορά μπορούμε να το επαναλάβουμε ζητώντας από τα παιδιά να πουν το όνομα του παιδιού που τους πέταξε την μπάλα και τα αγαπημένα του πράγματα που ανέφερε στην προηγούμενη φάση π.χ. χρώμα, φαγητό.

Μάντεψε ποιος/ποια είναι

Στόχος: να αναγνωρίσουν και να περιγράψουν την εξωτερική εμφάνιση των συμμαθητών τους.

Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο και ζητάμε από ένα παιδί να σκεφτεί και να περιγράψει ένα συμμαθητή του χωρίς να πει το όνομά του, ξεκινώντας τη φράση «Βλέπω ένα παιδί», π.χ. «βλέπω ένα παιδί που έχει καστανά μαλλιά και φοράει μαύρο παντελόνι.

Τα άλλα παιδιά θα πρέπει να μαντέψουν ποιος είναι ο συμμαθητής/τρια τους που περιγράφεται.

Ιδέες για ανάπτυξη του αντικειμένου

Μπορούμε στην ίδια λογική μπορούμε να δέσουμε με μαντήλι τα μάτια ενός παιδιού και να φέρουμε μπροστά του κάποιο άλλο παιδί. Με κλειστά μάτια και χρησιμοποιώντας μόνο την αφή καλείται να βρει ποιο παιδί είναι.

Είστε ΚΦΑ σε ένα τμήμα της Ε' τάξης του Δημοτικού σχολείου. Στο τμήμα σας υπάρχουν μαθητές από Ελλάδα, Αλβανία (μετανάστες β' γενιάς) και νεοφερμένα παιδιά από τη Συρία. Μεταξύ των παιδιών έχουν δημιουργηθεί «κλίκες» με βάση την εθνικότητα.

- Τα νεοφερμένα παιδιά από τη Συρία δείχνουν διστακτικά και απρόθυμα να συμμετέχουν στο μάθημα ΦΑ.
- Ποιες προτάσεις θα κάνατε ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν και τι δραστηριότητες θα προτείνατε (δυο δραστηριότητες);

- Στόχοι
- Εξοπλισμός
- Διαδικασία